

MACTE · INVEST

FINANSINĖS PRIEMONĖS IR GALIMOS INVESTAVIMO Į FINANSINES PRIEMONES RIZIKOS

Šioje glaustoje santraukoje nepateikiamos visos rizikos ir kiti svarbūs aspektai, susiję su investavimu į Finansines priemones. Atsižvelgiant į rizikas, Jūs turėtumėte sudaryti sandorius tik jei suprantate jų pobūdį bei Jūsų rizikos laipsnį. Taip pat, Jūs turėtumėte rūpestingai apsvarstyti, ar investavimas į Finansines priemones yra tinkamas Jums, atsižvelgiant į Jūsų patirtį, tikslus, finansines galimybes ir kitas svarbias aplinkybes.

1. Šalies rizika

Bendra politinė ir ekonominė rizika, kylanti iš socialinių, ekonominių ir teisinių faktorių konkrečioje šalyje, dėl kurios gali sumažėti investicijų vertė toje šalyje.

2. Likvidumo rizika

Tikimybė, jog pozicija (*Finansinės priemonės*) negalės būti likviduota (*parduota*) norimu laiku ir už teisingą kainą.

3. Valiutos rizika

Rizika, jog investicijų vertė sumažės dėl nepalankių valiutų kursų pokyčių.

4. Rinkos rizika

Tikimybė, kad visa tam tikro turto klasės rinka patirs nuosmukį, ir tai paveiks turto kainą ir vertę.

5. Kitos sandorio šalies rizika

Rizika patirti nuostolių dėl kitos sandorio šalies nesugebėjimo įvykdyti savo finansinių įsipareigojimų.

6. Sistemine rizika

Tikimybė, kad vieno asmens, teikiančio Investicines paslaugas ar investuotojo nemokumas turės neigiamos įtakos daugelio asmenų, teikiančių Investicines paslaugas ar investuotojų interesams.

7. Teisinė rizika

MACTE · INVEST

Macte Invest yra Steponkus & co FM AB prekinis ženklas.
Steponkus&Co FMAB | Įmonės kodas 122601232
Konstitucijos pr. 15-12, LT-09319 Vilnius, Lietuva
sveiki@steponkus.lt | www.steponkus.lt | Skype: steponkus_co

MACTE · INVEST

Su Finansinėmis priemonėmis susijusių teisės aktų pasikeitimo rizika, dėl ko gali sumažėti Finansinių priemonių likvidumas ir/ar kaina ir/ar gali būti nustatytos papildomos prievolės investuotojams.

8. Komunikacijų tinklų ir įrenginių rizika

Su informacinių technologijų įranga, ryšių tinklais, kompiuterinių programų naudojimu bei duomenų apsauga susijusi rizika, dėl kurios atsiranda tikimybė, jog laikinai nebus galimybės atlikti operaciją norimu laiku bei sąlygomis.

Be aukščiau išvardintų rizikų, galimos ir kitos investavimo į Finansines priemones rizikos, kurios pateikiamos žemiau.

Nr.	Pavadinimas	Aprašymas	Galimos rizikos
1	Nuosavybės vertybiniai popieriai	Akcijos – tai vertybiniai popieriai, patvirtinantys dalyvavimą akciniame kapitale ir suteikiantys jų savininkams turtines (<i>pvz., gauti dividendus</i>) ir neturtines teises (<i>pvz., teisę dalyvauti bendrovės valdyme</i>). Akcijos yra neterminuoti vertybiniai popieriai, todėl, norint atsiimti investuotas lėšas, akcijas reikia parduoti antrinėje rinkoje. Įsigijus akcijų, pajamų galima tikėtis iš kapitalo prieaugio arba dividendų.	Nė vienas pajamų šaltinių nėra garantuotas. Akcijų kaina priklauso nuo akcijų paklausos ir pasiūlos, jas išleidusios bendrovės veiklos rezultatų, šalies ir pasaulinės ekonomikos sąlygų; • Nėra galimybės suteikti garantijų, kad akcijos kaina ateityje kils; • Akcijų kainų svyravimai yra didžiausi, palyginti su skolos vertybiniais popieriais ar investicinių fondų vienetais; • Savarankiškai prekiaujant akcijomis didesnė rizika patirti nuostolių dėl informacijos trūkumo apie įmonių veiklos rezultatus ir jų analizę.
2	Skolos vertybiniai popieriai	Skolos vertybiniai popieriai – tai vertybinių popierių leidėjo (<i>emitento</i>) įsipareigojimas skolintojui (<i>investuotojui</i>), pasibaigus skolos vertybinio popieriaus terminui, sumokėti skolos vertybinių popierių nominaliajai vertei lygią sumą ir metų palūkanas. Įvairiausios trukmės skolos vertybiniai popieriai suteikia investuotojui galimybę tiksliai žinoti, kokios bus pajamos per pasirinktą investavimo laikotarpį. Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybiniai popieriai – skolos vertybiniai popieriai, kurie garantuojami valstybės turtu, todėl tai yra viena iš saugiausių investicijų. Euroobligacijos – skolos vertybiniai popieriai,	Už skolos vertybinių popierių išpirkimą ir palūkanų mokėjimą garantuoja jų emitentas, todėl investuotojas prisiima emitento bankroto riziką, kurios atveju gali prarasti dalį arba net visą investuotą sumą. Emitento bankroto rizika didėja pasirinkus ilgo laikotarpio obligacijas, kadangi sunkiau numatyti emitento veiklos rezultatus; • Jei skolos vertybiniai popieriai parduodami anksčiau, nei ateina išpirkimo laikas, investuotojas gali patirti nuostolį dėl jų kainos kritimo rinkoje. Skolos vertybinius popierius galima parduoti nesulaukus jų išpirkimo ir papildomai uždirbti iš teigiamo kainų pokyčio, jei rinkoje susiklosto palanki situacija.

MACTE · INVEST

		kuriuos užsienio valiuta tarptautinėse rinkose išleidžia vyriausybė bei įmonės. Bendrovių obligacijos – įmonių išleisti skolos vertybiniai popieriai, už kurių išpirkimą įmonės atsako visu savo turtu.	
3	Investiciniai fondai	Investicinis fondas – tai daugelio investuotojų sutelktos lėšos, siekiant jas bendrai investuoti. Investicinį fondą galima laikyti skirtingų vertybinių popierių portfeliu. Pinigai, kuriuos investuojate į fondą, yra naudojami pirkti įvairiais finansines priemones (<i>akcijas, skolos vertybinius popierius, išvestinius instrumentus, pinigų rinkos priemones</i>) ar jų derinius. Tuo būdu, jūs tampate nedidelės dalies visų fondo turimų vertybinių popierių savininku. Jūsų investicinio fondo vieneto vertė kinta kasdien pagal finansinių priemonių, sudarančių fondą, rinkų pokyčius. Kai fondo turimų vertybinių popierių vertė didėja – atitinkamai didėja ir investicinių vienetų vertė, kai fondo turimų vertybinių popierių vertė mažėja – atitinkamai mažėja ir investicinių vienetų vertė.	Nėra galimybių garantuoti, kad investicinio fondo vieneto kaina ateityje kils; • Investicinių fondų taisyklės bei investavimo strategijos skiriasi, todėl investuotojas susiduria su skirtingomis investavimo sąnaudomis bei nevienodomis pirkimo ir pardavimo procedūromis; • Ilgu laikotarpiu šalies ar rinkos, į kurią investuoja investicinis fondas, perspektyvos keičiasi, todėl kelis kartus per metus siūlome pasitarti su makleriais; • Yra kelių skirtingų rūšių investicinių fondų (<i>akcijų, skolos vertybinių popierių, mišrūs, pinigų rinkos ir t. t.</i>), kurie atitinkamai skiriasi ir rizikos laipsniu. Akcijų fondai turi daugiau galimybių ilgu laikotarpiu smarkiai išaugti nei skolos vertybinių popierių. Tai taip pat reiškia, kad jų rizikos laipsnis aukštesnis, nes kainų svyravimo diapazonas daug platesnis nei skolos vertybinių popierių; • Kuo ilgesnis fondo investavimo laikotarpis, tuo didesnę įtaką fondo portfeliui daro palūkanų normų svyravimai.
4	Išvestinės finansinės priemonės	Tai su vertybiniais popieriais, valiutomis, palūkanų normomis ar pajamingumu, biržos prekėmis ar ekonominės statistikos rodikliais susieti pasirinkimo, ateities, apsikeitimo, išankstiniai palūkanų normos sandoriai, finansiniai susitarimai dėl skirtumų ir kiti išvestiniai susitarimai, už kuriuos gali būti atsiskaitoma grynaisiais pinigais arba prekėmis. Skiriamos tokios pagrindinės išvestinių finansinių priemonių rūšys: • Išankstiniai sandoriai (angl. „forward“); • Pasirinkimo sandoriai (angl. „options“); • Apsikeitimo sandoriai (angl. „swap“). Išankstinis sandoris – tai susitarimas, kuriuo šalys susitaria ateityje pirkti	Investavimo į išvestines priemones sprendimas priimamas remiantis lūkesčiais dėl turto ar kitų rodiklių vertės kitimo per tam tikrą laikotarpį. Investicinė grąža gali būti aukšta, tačiau, nepalankiai susiklosčius aplinkybėms rinkoje, investuotojas gali patirti ir didelius nuostolius, įskaitant ir visišką investuotos pinigų sumos praradimą, taip pat papildomai prisiimti papildomų įsipareigojimų (<i>skolos ekvivalentą/ garantinės įmokos papildymo prievolę</i>), įskaitant finansinių priemonių įsigijimo metu nenumatytus įsipareigojimus. Kitas išvestinių priemonių ypatumas yra tas, kad priemonės vertė paprastai keičiasi greičiau, ir tokie pokyčiai yra didesni negu su jomis susijusių priemonių pokyčiai. Tai svertų efektas. Šiandien rinkoje yra įvairių struktūrinių produktų, kurie teikiami kaip atskiras produktas ar kaip finansinė priemonė, pavyzdžiui: obligacijos, susietos su akcijomis, akcijų sertifikatai, atvirkštinio keitimo sandoriai ir daug kitų struktūrinių produktų. Šie produktai turi savo konkrečias

MACTE · INVEST

		<p>bei atitinkamai parduoti turtą už iš anksto nustatytą kainą.</p> <p>Pasirinkimo sandoris – tai susitarimas, kuriuo pasirinkimo sandorio išleidėjas privalo ateityje už sutartą kainą pirkti arba parduoti turtą, dėl kurio toks sandoris sudarytas.</p> <p>Apsikeitimo sandoris – susitarimas, kuriuo sandorio šalys susitaria periodiškai apsikeisti palūkanomis ar valiutomis, pavyzdžiui, fiksuotos palūkanų normos mokėjimai keičiami į kintamos palūkanų normos mokėjimus arba šalys apsikeičia valiutomis.</p>	<p>charakteristikas ir juos investuojant gali būti prisiimama rizika, susijusi tiek su išvestinėmis priemonėmis, tiek su jų pagrindą sudarančiu turtu.</p> <p>Išsamesnės informacijos apie riziką, susijusią su tam tikru produktu, paprastai galima rasti produkto prospekte.</p> <p>Investuotojas, prisiimantis įsipareigojimą išleisti pasirinkimo sandorį, sudarydamas ateities ir išankstinį sandorį arba trumpalaikį akcijų pardavimo sandorį paprastai privalo pateikti įsipareigojimų vykdymo užtikrinimo priemonę. Kadangi turto, dėl kurio buvo pateiktas užstatas, vertė svyruoja, tokiam poziciją užtikrinančiam užstatui taikomi reikalavimai taip pat keičiasi.</p> <p>Reikalaujamo užstato dydžiui taip pat galioja sverto efektas. Tuo atveju, jei šaliai nepavyksta pateikti užstato, sutarties šalis turi teisę nedelsdama nutraukti sutartį, siekdama apriboti galimus nuostolius.</p> <p>Laikydamosi sutarties, sutarties šalis paprastai areštuoja užstatą, tokį kaip įkeistos finansinės priemonės, ir parduoda jį rinkoje nesikonsultavusi su savininku bei panaudoja iš pardavimo gautas lėšas patiriamiems nuostoliams padengti. Todėl norėdamas išvengti priverstinio jo pozicijos uždarymo, investuotojas privalo atidžiai stebėti kainos kitimo įtaką jo užstatui.</p> <p>Investuotojas privalo aiškiai suvokti savo investavimo tikslą ir rizikos laipsnį, o taip pat būti pasirengęs imtis veiksmų, siekiant išvengti nuostolių, jei rinkoje įvyktų nepalankūs ir staigūs pokyčiai. Tik esant šioms prielaidoms investuotojas gali pasirinkti išvestinę priemonę arba priemonių derinį su investuotojui priimtina rizika.</p>
--	--	---	---

